

Life & Pension

Suzanne van Kooten,
directeur Pensioenfonds TNO

Beste lezer,

Afgelopen zomer heb ik u in een videoboodschap samen met Hans Veltman bijgepraat over de ontwikkelingen rondom de nieuwe pensioenregeling. Want zoals u wellicht weet zijn we volop bezig met de stappen om naar verwachting op 1 juli 2026 over te gaan.

Rond het verschijnen van deze editie van de Life & Pension hebben de sociale partners van TNO het zogenaamde transitieplan in concept opgeleverd. Een belangrijk document waarin onder andere de nieuwe pensioenregeling beschreven staat en waarin berekeningen zijn opgenomen die laten

zien hoe die nieuwe regeling uitpakt ten opzichte van de huidige regeling. Het conceptplan ligt nu bij onze gepensioneerdvereniging eTNOs in het kader van het hoorrecht. Na verwerking van de reactie van eTNOs zal het transitieplan definitief worden vastgesteld door werkgever TNO en vervolgens gepubliceerd worden op de website van Pensioenfonds TNO.

Op dinsdag 4 februari praten we u weer bij. We gaan dan wat dieper in op alle ontwikkelingen en mijlpalen die de komende tijd op het programma staan. Het is dan ruim een jaar na het vorige succesvolle webinar, dus zeker een goed moment om weer een update te geven. Het transitieplan is dan af en dat maakt het dus echt weer een stuk concreter. Schrijf dus dinsdagavond 4 februari in uw agenda en meld u aan voor het webinar. U ontvangt hiervoor een uitnodiging in het nieuwe jaar.

Naast de voorbereidingen voor de nieuwe pensioenregeling gebeurt er natuurlijk nog veel meer. Dat maakt het eerlijk gezegd ook best tot een intensieve tijd voor alle bestuursleden en andere betrokkenen. De gewone zaken gaan ook door. Ondanks dat het best veel is, weten we ook op alle andere taken die er liggen stappen

te zetten. Een voorbeeld daarvan is het rekening houden met de risico's van te weinig biodiversiteit op de beleggingsportefeuille. In het online interview met Henco van Ommeren, een van onze bestuursleden, komt dat ook aan bod.

Verder merkt u misschien ook dat we u stimuleren om uw mailadres bij ons te registreren, zodat u alle informatie vanuit Pensioenfonds TNO voortaan digitaal ontvangt. U kunt uw mailadres via de site aan ons doorgeven. Ga naar 'Mijn pensioen' rechtsboven op www.pensioenfondstno.nl. Komt u er niet uit? Bel dan gerust met onze pensioenuitvoerder AZL: 088 – 1162 401. Op die manier blijft u goed geïnformeerd over uw pensioen en kunnen wij u goed bereiken.

Met bovengenoemde punten willen we als Pensioenfonds TNO uw pensioen dichterbij brengen. Letterlijk en figuurlijk. Wij zijn er voor u. We hopen dan ook dat u begin 2025 naar het webinar komt. Maar voordat het zover is ronden we eerst het jaar af. Op naar een mooie decembermaand en hele fijne dagen.

Suzanne van Kooten,
directeur

INSPIRATIE

Van edelsmeden tot pensioen

Mieke van Leeuwen uit Noordwijk is Projectcontroller bij de Unit Healthy Living & Work van TNO en maakt in haar vrije tijd graag zelf sieraden. En als ze met pensioen is? Dan blijft ze dat zeker doen.

Dit is een fragment van het interview. Lees het hele verhaal van Mieke over edelsmeden en pensioen in de online editie van de Life & Pension.

"Ik geniet van het in elkaar zetten van een sieraad, het helemaal passend maken tot het laatste stukje. Zo heb ik ook stenen leren zetten. Dat is echt

een precisie klusje. De steen moet heel blijven en de ring moet je steeds blijven passen," vertelt Mieke enthousiast en ondertussen laat ze een aantal van haar

zelfgemaakte sieraden zien. "Soms ben ik wel 15 tot 20 avonden met één item bezig."

Uw nieuwe pensioen: een tussentijdse update

Wat is voor nu belangrijk om te weten?

Solidaire regeling

TNO en de ondernemingsraad hebben gekozen voor de solidaire regeling. Dat betekent dat iedereen een aandeel krijgt in het collectief vermogen van het fonds. Dat betekent ook dat de risico's tijdens de opbouw van het pensioen collectief worden gedeeld. Ook als u met pensioen

**Voor de agenda:
dinsdagavond 4 februari 2025**

Op 4 februari 2025 van 19.00 uur tot 20.15 uur is er weer een webinar. We praten u dan bij over de meest recente ontwikkelingen. Meld u aan op: www.specials.pensioenfondstno.nl/nieuw-pensioenstelsel

bent, wordt uw pensioenvermogen belegd waardoor uw pensioenuitkering meebeweegt met de markt. Dalingen van de pensioenuitkering worden zoveel mogelijk voorkomen door de inzet van een solidariteitsreserve.

Veel organisaties en bedrijven hebben een vereniging van oud, veelal gepensioneerd, werknemers. Shell, Douwe Egberts (JDE), Nationale Nederlanden, KLM, om er maar een paar te noemen. Ook TNO past in dat rijtje.

eTNOs: van en voor ex-TNO'ers

In april 1979 werd de Vereniging eTNOs opgericht. In eerste instantie om sociale activiteiten voor gepensioneerden te organiseren, omdat werd gevreesd voor vereenzaming. In de jaren die volgden groeide de vereniging en zijn er inmiddels ruim 1.500 ex-TNO'ers lid. Ging het in het begin voornamelijk om sociale activiteiten, tegenwoordig richt de vereniging zich, naast op het elkaar ontmoeten, ook op het vertegenwoordigen en het informeren van de leden.

De drie pijlers van eTNOs

Bij **ontmoeten** staat het weerzien met oud-collega's centraal. Er worden excursies, vaartochten en bijeenkomsten georganiseerd. Bijvoorbeeld ter gelegenheid van Kerst en Nieuwjaar. Dit soort bijeenkomsten zijn erg populair. Het zijn immers unieke momenten om oud-collega's weer eens te spreken en herinneringen op te halen.

Bij **vertegenwoordigen** gaat het bijvoorbeeld om het behartigen van de belangen van de leden bij Pensioenfonds TNO en bij de zorgverzekeraar. Van groot belang is daarbij dat eTNOs is aangesloten bij de Koepel Gepensioneerden. Deze koepel behartigt de belangen van ruim 3 miljoen pensioengerechtigden. Het **informeren**, ten slotte, betreft voorlichtingsbijeenkomsten over

allerlei voor de gepensioneerden van belang zijnde onderwerpen. Denk aan kwesties rond erfbelasting of het levenstestament. Eens per drie maanden verschijnt het blad eTNOs berichten, dat aan alle leden wordt gezonden. Het blad bevat een mix van inhoudelijke artikelen en human interest. Veelvuldig komen oud-collega's aan het woord, maar ook gaat het in op recent TNO onderzoek. Het blijkt dat veel leden immers ook geïnteresseerd blijven in hoe het met TNO vandaag de dag gaat.

Contact houden met oud-collega's

Door eTNOs betekent pensionering dus niet het einde van de contacten met oud-TNO-collega's. Vele oud-TNO'ers hebben dat inmiddels gemerkt. Interesse in het lidmaatschap: www.etnos.nl/welkom

Overleden pensioengerechtigden

Naam **Woonplaats** **Leeftijd**

Februari 2024

Mw. H. van Rees-André de la Porte	Oegstgeest	90
Mw. K.C. Schrevelius	Nijmegen	94
Mw. T.W.M. Lamers-van Veen	Delft	85
W.E. Vroom	Apeldoorn	85
Mw. V.J. Weber-van de Wege	Capelle aan den IJssel	74
J.C. Molijn	Pijnacker	90
Mw. H.J. Dijkstra-Kranenburg	Apeldoorn	98

Maart 2024

B.P.L. Koppen	Delft	77
Mw. I.E. van der Wissel	Den Haag	93
P. Hoog	Den Haag	96
Mw. L. Masson	Rotterdam	83
G.K. van Haaften	Den Haag	80
Mw. A. Dammers-van Kampen	Haarlem	94
Mw. J.W. Nieuwland-ten Bokkel Huinink	Baarn	87
R.C. van der Errelen	Wageningen	86
Mw. T. Aggenbach	Rotterdam	85
D. van Vliet	Spijkernisse	85
G.H.M. Ragas	Son en Breugel	83
P.H. Wewerinke	Eibergen	78
J.C. van Heusden	Rijswijk	72
Mw. S.B. van den Broek-Grift	Soest	103
Mw. L.W. Schuurman	Amsterdam	87
Mw. G. Pluimers-Velthuis	Delft	87
P.J. Schotting	Wateringen	82
Mw. P.P.M. Kuit	Amersfoort	81

Naam

Woonplaats **Leeftijd**

April 2024

Mw. A.A. Peeters	Oegstgeest	93
Mw. W. Wijkmans-Yntema	Culemborg	77
Mw. A.J. Kraamer	Apeldoorn	90
J. Bennema	Noordwijkerhout	83
J. Velner	Hellendoorn	89
B. Bloemsma	IJmuiden	89
R. Nuhaan	Apeldoorn	73
W. Olsman	Austerlitz	89
Mw. A.W. van Brakel	Zeist	83
A.F.L. Veth	Maarssen	77
Mw. E.S. Beeloo	Delft	79
W.J. IJsseling	Delft	86
H.A. van den Hoofdakker	Randwijk	84
Mw. A. Zeller-Wennekes	Driel	100
Mw. C.J. Hoek-Kool	Delft	71
Mw. J. van Keulen-van der Zee	Wijhe	101
Mw. S. van den Brink-van der Wal	Wageningen	88
J. Hilberts	Heerenveen	83
Mw. J.W. Jonkman-van Maren	Pijnacker	77
J.G. Schothorst	Wassenaar	89
J. van de Beek	Bennekom	89

De lijst van overledenen is langer, omdat het gaat om de overleden vanaf eind februari. In juli stond in de speciale editie van de Life & Pension over het jaarverslag namelijk geen overzicht van de overleden pensioengerechtigden.

Mei 2024

Mw. H.J. van Doorneveld-Luuring	Almere	77
K. Boskma	Haren	99
J.H.M. Schraauwers	Amsterdam	98
Mw. C. Harpman	Utrecht	92
Mw. N. Hagemeijer	Doorn	88
Mw. H.G. Knijnenburg	Leiden	68
H. van Beek	Bennekom	87
Mw. R. van den Hoofdakker-Luit	Randwijk	77
J.J.R. van de Par	Leidschendam	74
S.J. Spijk	Amsterdam	83
Mw. E.A. Heijmen	Wageningen	78
Mw. G.A. Lindeijer-Ottens	Krimpen aan den IJssel	80
A.M. Berendsen	Moordrecht	93
G.W. Nowee	Eelderwolde	92
Mw. I.M.J. van der Togt-Parlevliet	Voorburg	83
Mw. C.M. Klein-Darlington	Oostvoorne	97
C. Smak	Nieuwegein	92
Mw. J.E.M. van Amelsfort-van Roessel	Breda	83
E.P. Verrijn Stuart	Amsterdam	81

Juni 2024

A. Verweij	Ruurlo	92
Mw. H.J. Koppelaar-van der Klis	Apeldoorn	92
W.H. Boels	Scheemda	72
Mw. M. Vink-Taal	Epe	95
Mw. M.A.I. Heck-Fürst	Oosterhout	85
Mw. N. van der Weide-Veenland	Den Haag	89
A. Veen	Groningen	81
Mw. S.H.J.F. van Erp	Den Haag	68
Mw. C.H. Kosterman	Rijswijk	82
Mw. C.W. Mol	Scherpenzeel	76
Mw. P.M. Koenders	Wageningen	84
Mw. C. Koolen	IJsselstein	91
D.G.J. Meurs	Wageningen	82
A.R. Bakker	Noordwijk	87

Juli 2024

Mw. J.H. van Eenennaam-Anderiesen	Almere	94
Mw. A.M. Cloosterman-Koks	Roosendaal	98
Mw. M. Kools-van de Stadt	Zoetermeer	90
P. Roele	Den Helder	89
Mw. Y.J. Houtsmuller-Noë	Leiden	94
Mw. M. Duijvensz-Vlaardingerbroek	Apeldoorn	96
P.T. Kloos	Eindhoven	86
Mw. L. van Paassen-van Oosten	Amsterdam	76
P.C. Moerman	Bunnik	94
Mw. M.T. Langereis	Weesp	82
R.Y. Schouten	Culemborg	69
Mw. A.M.J. Scheeringa-Buiel	Leersum	88
Mw. H.C. Walter-de Boer	Berkel en Rodenrijs	97
Mw. J. Houtriet-van de Kolk	Heelsum	78
Mw. B. Wolf-de Bruin	Rijswijk	89
Mw. E.S. Rappoldt-Polderman	Apeldoorn	92
Mw. H.J.M. Opschoor-Rogier	Dronten	81
R. Elink Schuurman	Etten-Leur	74
Mw. M.J. Buijze-Ontrop	Zwolle	95
Mw. A. van Heuven-Verhoeve	Purmerend	95
A. Scheepmaker	Pijnacker	86
Mw. H.C.Y. Lancee-Tissing	Den Haag	93

Augustus 2024

J.A.J. Basten	Schaijk	75
Mw. A. Dijker-van den Berg	Delfgauw	87
J.P. Hop	Amsterdam	79
A.C. Engels	Oosterwolde	95
Mw. T.J. van der Hoeven-Dijkman	Zeist	83
Mw. N.C. van Steeden-Fransen	Apeldoorn	96
J. Bestebroer	Delft	95
Mw. T.E. den Daas-Kleyheeg	Oosterbeek	96
J.A. de Mooij	Veldhoven	92
Mw. J.A.M. Oskam	Utrecht	70
A.J.H.G. van Rijn	Apeldoorn	77
J.W. de Reus	Leiden	81

Mw. G.H. Leibbrand-Matser	Doetinchem	79
Mw. S.C. Hartogensis-Dijkgraaf	Maarssen	99
Mw. C.D. Góddeke-Danser	Wapse	96
P. Bloembergen	Leiden	87
W.J.A. Meuling	Vlaardingen	77
B.G.J. Wilmer	Delfgauw	96
J.A.G. Nakken	Bennekom	84
Mw. E.T.C.E.A. Wouters	Den Haag	93
Mw. S.M. Buissink-Jager	Maastricht	91
Mw. E.A.M. Verleg-Windmeijer	Delft	86
L.J. Beekhuis	Helmond	98
J.G. Meulenberg	Diessen	84

September 2024

G.G.J. Mennen	Heteren	77
Mw. J.P. Baartmans	Nootdorp	90
Mw. W. van der Heeden-Hoogstad	Middelharnis	89
H.J. Rutgers	Lelystad	81
Mw. I.Y. de Buijzer-Hamming	Leusden	78
Mw. A. Zurcher-Mulder	Den Haag	91
A. van Es	Delden	92
Mw. W. Soeteman-Lammers	Ede	97
Mw. M.J. van Brederode-de Baan	Delft	79
Mw. G. Harreveld	Utrecht	89
T.E. Wong	Amsterdam	78
Mw. M. Mol-de Wit	Amersfoort	82
Mw. A. Stephanus-van Eldik	Hardenberg	90
W.H. Peterse	Klijndijk	72
Mw. J.J. Nieuwhof-Groenendal	Hellendoorn	96
J.P. Hanemaayer	Delft	85
Mw. M.C. van der Wal	Zeist	96
J.H. Parmentier	Borne	91
Mw. Y.M.J. van Gils	Eindhoven	78
A.R. Noortman	Nijmegen	95
P. Bajema	Oegstgeest	89
J.E.J. Geldorp	Den Haag	85
C.J.E. Wientjes	Leens	77

Oktober 2024

F. Mulder	Zwijndrecht	81
Mw. J.F.A. van Hengel-Worby	Voorschoten	74
Mw. C.M. Dirkse-Goeman	Apeldoorn	94
G.M. Walen	Ede	83
M.W. IJkhout	Andelst	81
Mw. M.W. Stein-Wilkeshuis	Enschede	93
A.H.L. Aalbers	Zeist	82
C. Pries	Leiden	92
Mw. M.C. Leeuwenburg-Bugge	Wassenaar	86
L.M. van der Linde	Hilversum	90
Mw. M.E. Kühn-van Hoogdalem	Wageningen	85
Mw. H.T. Ottenhof-Aalbers	De Bilt	90
Mw. A.H. Wittenberg	Apeldoorn	72
R.T. Rotteveel	Gouda	79
Mw. M.A. Tamblyn	Leiden	92
G. van Lit	Geldermalsen	78
Mw. L. Koene-van den Berg	Delfgauw	93
Mw. J.W. Molenaar-van Geffen	Den Haag	92
J.G.M. Finken	Herkenbosch	94
W.J. Vos	Ede	84
Mw. H.H.E. van Dijk-Volkers	Zwolle	79
F.C. Zuidema	Lochem	89
J.H. Hellinga	Wageningen	70
M.J.J. Santbergen	Den Haag	77
P.E.W. Kuijpers	Rijswijk	75
T. Bakkers	Ouderkerk aan den IJssel	91
H. van Popering	Zoetermeer	82
Mw. J. IJsseling	Zeist	93

Hulp bij rouw

Helaas stopt de service van Rouwsteun, maar de site RouwInformatie.nl blijft wel beschikbaar. Het kan een extra steuntje in de rug zijn als u informatie over rouw zoekt.

In gesprek met Henco over impactinvesteringen

Henco van Ommeren werkt bij TNO als assistent unit controller bij de unit Healthy Living & Work in Leiden en is naast zijn baan bij TNO ook betrokken bij PensioenfondsTNO. Hij zit nu bijna 4 jaar in het bestuur en is al enige tijd voorzitter van de bestuurscommissie van het fonds, die zich bezighoudt met het ESG-beleid (Environment, Social en Governance). Een van de onderwerpen is 'impactinvesteringen'.

Wat zijn impactinvesteringen?

"Impactinvesteringen zijn beleggingen in bedrijven die als doel hebben om een positieve impact te hebben op de wereld om ons heen," vertelt Henco. "Het gaat dus om investeringen die goed zijn voor mens en milieu. Dat

kunnen ook investeringen in technische oplossingen zijn."

Om hoeveel geld gaat het?

In 2023 is 201 miljoen euro geïnvesteerd in impactobligaties. Dat is zo'n 12,5% van de beleggingen (exclusief hypotheek). In september 2024 is dat toegenomen tot 304 miljoen euro. De verwachting is dat dit nog verder stijgt.

Lees het hele verhaal van Henco in de online editie van de Life & Pension. Hij legt uit hoe de thema's zijn bepaald waarin wordt belegd. Ook vertelt hij waar de commissie op let om te bepalen of iets een impactinvestering is. Ga naar www.lifeandpension.pensioenfondstno.nl.

Wat moet ik doen als...

3 praktische tips

Wanneer moet ik in actie komen voor de nieuwe pensioenregeling?

Als er iets is waarbij u zelf actie moet ondernemen, dan krijgt u een e-mail of persoonlijke brief van ons of van TNO (of andere werkgever die aangesloten is bij PensioenfondsTNO).

Komt er ook weer een webinar of bijeenkomst over het nieuwe stelsel?

Ja, er komt een webinar over het nieuwe stelsel. Het webinar wordt gehouden op dinsdag 4 februari 2025. U ontvangt hiervoor een uitnodiging per post.

Ik heb na mijn pensioendatum een nieuwe partner gekregen. Krijgt die nieuwe partner partnerpensioen?

Nee. Als u na uw pensioendatum gaat samenwonen, trouwt of een geregistreerd partnerschap aangaat, heeft uw partner geen recht op partnerpensioen als u overlijdt.

Iemand verliezen die je dierbaar is...

Enny Douma heeft in januari haar man verloren. "De pijn is niet echt te beschrijven. Het raakt je ziel ofzo," vertelt Enny. Een keer bellen naar Rouwsteun heeft haar goed gedaan.

"Natuurlijk heeft familie veel begrip voor je verdriet en de pijn die je voelt," legt Enny uit. "Ze proberen je te troosten door te benadrukken dat je samen ook een mooie tijd hebt gehad en dat je verder moet. Dat is natuurlijk ook zo, maar het is ook fijn als het verdriet er mag zijn." In het gesprek met Rouwsteun is die ruimte er.

Inmiddels is bekend dat de service van Rouwsteun helaas stopt, omdat de financiering voor de organisatie achter Rouwsteun niet gecontinueerd kan worden. Gelukkig blijft de site Rouwinformatie.nl wel beschikbaar. Op die site vindt u informatie over rouw. Het kan een extra steuntje in de rug zijn als u informatie zoekt.

In de online Life & Pension is het hele interview met Enny Douma te lezen.

Let op: e-mailadres belangrijk

Zorg dat uw e-mailadres bij ons bekend is. Bent u wat minder digitaalvaardig? Bel onze pensioenuitvoerder AZL op 088 – 1162 401, dan helpen we u op weg.

SPF staat voor u klaar

Heeft u zorgen over geld? Trek op tijd aan de bel bij het SPF. U kunt via SPF bijvoorbeeld een keer gratis een gesprek krijgen met een financieel coach. Ook kan het SPF u mogelijk financieel ondersteunen. Mail naar spf@tno.nl.

Kent u een oud-collega in het buitenland?

Vraag die oud-collega te checken of het juiste (mail)adres bekend is bij het Pensioenfonds (als ze nog opgebouwd pensioen bij ons hebben). Als iemand in het buitenland woont is inloggen zonder DigiD niet mogelijk bij 'Mijn pensioen'. Geef ze dan de tip om contact op te nemen met AZL.

Wijzigingen?

Geef wijzigingen tijdig door. Mail of bel ons, dan zorgen wij dat alles weer up-to-date is: pf-tno@azl.eu of 088 – 1162 401.

Prijs voor verduurzamen beleggingen

In de nieuwe VBDO-benchmark van 2024 heeft Pensioenfonds TNO een prijs gewonnen als toppresterder voor duurzaam beleggen in de categorie kleine pensioenfonds.

Op de foto: Angélique Laskewitz (VBDO), Hans Groenewegen en Wim van Dijk.

Zorgverzekering

Gepensioneerden die pensioen ontvangen van het Pensioenfonds TNO, kunnen gebruikmaken van de collectieve zorgovereenkomst die TNO heeft met Zilveren Kruis.

Cijfers

Volg de actuele situatie via de site bij 'Nieuws'.
Beleidsdekkingsgraad: 123,0% (oktober 2024)
Beleggingsrendement: 6,57% (oktober 2024)
Gemiddeld rendement extra kapitaal voor eigen risico bij Goldman Sachs voor Extra Pensioen, Netto Pensioen en TOP oktober 2024: 0,11%

Colofon

Life & Pension is een uitgave van Pensioenfonds TNO voor deelnemers en pensioengerechtigden.
Tekst: Pensioenfonds TNO i.s.m. Ernestien Honning
Vormgeving: Mariëtte Jongen
Fotografie: Michel Wettstein, Chantal Vluggen, Ernestien Honning, iStock

Redactie

Heeft u vragen of suggesties met betrekking tot Life & Pension, stuur dan een e-mail naar info@pftno.nl, bel naar 070 - 4138 602 of stuur een brief naar Pensioenfonds TNO, Redactie Life & Pension, Postbus 7018, 2280 KA Rijswijk.

Druk: Quantes

Oplage: 3.000 exemplaren

Rechten

Niets van deze uitgave mag worden overgenomen of vermenigvuldigd zonder toestemming van Pensioenfonds TNO. Aan de inhoud van deze Life & Pension kunnen geen rechten worden ontleend.

Stichting Pensioenfonds TNO
Laan van Zuid Hoorn 165
2289 DD Rijswijk
Postbus 7018
2280 KA Rijswijk

Telefoon: 070 - 4138 602
E-mail: info@pftno.nl
Website: www.pensioenfondstno.nl

Pensioenuitvoering AZL N.V.
Telefoon: 088 – 1162 401
E-mail: pf-tno@azl.eu